

Entrevista publicada en The Fader o 27 de setembro do 2013 (<http://www.thefader.com/2013/09/27/no-concessions-legendary-wild-style-director-charlie-ahearn-on-hip-hops-unlikely-genesis>)

Considerado o máis importante filme de hip-hop na historia, a fita de Charlie Ahearn de 1983 *Wild Style* toma as raíces, as orixes neoiorkinas dun universo de música e danza que medrara até dominar a cultura popular de hoxe. A medio camiño entre un filme narrativo e un documental, segue un graffiteiro extraordinariamente talentoso nomeado Raymond, ou «Zoro», interpretado polo virtuoso artista de rúa Lee Quiñones, cando salta o valo de “bombardear” patios sombríos e trens a pintar en teas para comerciantes de arte esfameados de Manhattan, e finalmente atopar un termo medio entre as dúas cousas. Mais se estás a buscar un argumento coherente, viñeches dar ao lugar equivocado: falando da súa estrutura, *Wild Style* ten máis fíos frouxos ca un par de pantalóns vaqueiros vellos recortados. Ignorando os personaxes superfluos e a interpretación acartonada, terás unha grata recompensa. Pensa nel como nun colorido e entusiasta sonograma de 82 minutos sobre a era hip-hop, coa banda sonora de Fab Five Freddy, os Cold Crush Brothers, ou a Rock Steady Crew. Para celebrar o 30 aniversario de *Wild Style* e a versión remasterizada do filme pronta a chegar, falamos con Charlie Ahearn sobre as raíces do cinema de autor no seu filme, a fabricación da cultura hip-hop, e de que artistas está el pendente.

Es do Norte do estado de Nova York. Por que viñeches á cidade e como foi o teu encontro coa súa nacente escena hip-hop?

Vin a Nova York para ser artista. Comezando os 70 había un movemento de artistas que se movía dentro da comunidade e acadaba focos fóra das galerías de arte coñecidas, que eran cubos brancos para xente branca. Empecei a gravar en 16 mm. unha planificación urbanística no Lower East Side, en 1977. Metinme nun ximnasio e estaba a soar “Soul Power”, de James Brown. Mirei filas de tipos encarados uns aos outros e caendo aos nocellos, o que despois sería chamado b-boying ou uprocking. Foi unha mostra do que experimentarí despois, pero nese momento non tiña referencias.

Fixeches máis filmes na comunidade antes de *Wild Style*?

Fixen un filme de Kung Fu chamado *The Deadly Art of Survival* (A mortal arte de sobrevivir), que introducía varios murais dun artista que eu consideraba o mellor en Nova York nese momento: Lee Quiñones. Tomei as imaxes dese filme no Bronx e amoseino en proxectos urbanísticos, e ás veces levaría alumnado da escola de Kung Fu, que estaba no corazón do filme, comigo. Eran realmente dramáticos, e facían eses espectáculos para o público. Estaba a facelo para o “show” de Times Square en xuño do 1980, e Fab Five Freddy achegouseme porque estaba a traballar con Lee Quiñones, para desenvolveren esta idea de que os artistas que estaban a pintar no metro empezasen a expor en galerías sobre teas. Fred empezou a falarme de canto lle gustaba o que eu facía e que quería traballar comigo para facer un filme que conectase a escena do graffiti que había no metro coa escena hip-hop, que estaba a desenvolverse no Bronx e algúns puntos de Brooklyn, pero era descoñecida nese momento.

Mirando *Wild Style* agora, unha das cousas que se perciben é que o filme está estruturado sen demasiada rixidez. Por veces demoras nunha actuación cinco ou dez minutos.

Certo. Nese momento estaba interesado polos filmes de Warhol coma *Chelsea Girls*, onde o ritmo, comparado con *Wild Style*, era glacial. A idea é que había un tipo de actuación acontecendo, pero nun nivel máis profundo: era un increíble documento da xente e o tempo que estaba a vivir. Do que falamos é de facermos un filme de arte, o que aceptei a certo nivel (a idea de que era unha especie de filme artístico para rapazada de instituto desde todas as veciñanzas de Nova York).

Recordas as primeiras proxeccións do filme en Times Square, no '83?

Aqueles rapaces nunca viran un filme artístico antes, e estaban estupefactos. Houbo un gran impacto sobre o que estaba a pasar nos institutos de Nova York. Cando se amosou por primeira vez, foi o segundo filme con maior recadación na billeteira de Nova York nese momento. Fun á proxección un par de veces para ver como se vivía nos cinemas. En Times Square, os filmes eran lugares onde a xente ía atoparse cos amigos. Algunha xente fumaba herba nos asentos de atrás, outra berráballes aos amigos. Había moita participación e xente a pasalo ben.

Unha das cousas das que realmente gocei volvendo ver o filme é que lembra que a transición do graffiti de ser algo feito na rúa a ser algo exposto nunha galería non é nada novo, senón que estivo pasando desde hai máis de medio século.

Houbo unha exhibición de graffiti nunha galería chamada Razor Gallery en 1973 en Nova York. Fab Five Freddy e Lee Quiñones foron a Italia e amosaron teas en Roma para vendérllelas a coleccionistas en 1979. Houbo moito interese en Europa, sobre todo por mercar teas de artistas que pintaran antes en trens. Considerábase o novo pop-art de América. Keith Haring e Basquiat, que

Sen concesións: a lendaria *Wild Style*. O director Charlie Ahearn sobre a improbable xénese do Hip-Hop

Michael Zelenko

non pintan trens pero foron identificados con este movemento, tiveron enormes carreiras e foron os máis considerados do movemento. Pero houbo dúcias de artistas, entre os que Lee Quiñones era un dos principais, que tiveron grandes carreiras comezando os 80.

Vendo o filmes, chégase á conclusión de que nunha era o graffiti e o hip-hop estaban estreitamente vinculados. Desde aquela, a cultura graffiti parece terse expandido cara á cultura punk, cultura skater e demais. O hip-hop e o rap non teñen o monopolio do graffiti como unha vez tiveron. Mesmo daquela, moitos artistas do metro nin sequera escoitaban hip-hop. En Nova York, particularmente no Bronx, había grandes áreas nas que a cultura do graffiti arroteaba aos adolescentes por todos os lados. Era moi natural para os cativos medrar, se eras negro ou latino en Nova York, nunha cultura en que o graffiti víase como o xeito que tiña a xente de se facer un nome. Isto pasou nos primeiros '70. Mentres, o que chamamos hip-hop como cultura musical, o que sería o rap, non se desenvolveu até moito despois. O "emceeing" (actuar como mestre/a de cerimonias) foi unha forma que se desenvolveu nos últimos 70, e os grupos que saen en *Wild Style* estaban a formarse cando eu gravei. Era algo que estaba a desenvolverse daquela, mentres que o graffiti xa estaba por alí desde había unha década. E sempre houbo artistas de barrios brancos que non sabían nada do hip-hop.

Así que a relación entre hip-hop e graffiti non era tanta como parecía? O filme foi creado, a moitos niveis, para proxectar certo tipo de mirada sobre o hip-hop. Un deses tipos de mirada tiña que ver con aspectos do hip-hop interrelacionados e unidos dalgún xeito. Había algo no que Fred estaba realmente interesado, e no que eu me interesei tamén. No tempo en que saíu o filme, xente coma Bambaataa tiña esta "idea total" dos catro aspectos do hip-hop [emceeing, djing, b-boying, e graffiti]. Non era algo do que se falase na rúa en 1980. De feito, a xente nunca usaba a palabra «hip-hop» daquela. Díciás que ías a unha "jam" (sesión improvisada). Se escribiras no metro, dirías que eras artista, non graffiteiro. Os "emcees" eran simplemente os ghichos que collían o micrófono, e a palabra "rapear" non se usaba. Se ías a unha "jam", non vías xente a bailar "breakdance". Nunca o vin ningures.

Había algo feito para proxectar de xeito unificado no filme.

Cando vías a película, sentías a conexión entre esas cousas. E cando o filme foi a Xapón ou Alemaña, a xente tomouno coma unha instantánea da vida real, o que me parece ben. É tan bo como instantánea como eles o consideren. Pero é un filme, é unha idealización, unha proxección do que podería ser o hip-hop máis que do que é. Non estabamos mirando cara atrás, senón cara adiante.

Sentes nostalgia desa era? A xente sempre quere que comente se o hip-hop é isto ou o outro. Pero de moitos xeitos, estou realmente sorprendido pola forza positiva do hip-hop en todo o mundo. Fun por diferentes países, a competicións de "breakdance" con xente de Brasil e Rusia gañando os premios principais. Vin filmes de xente de Siberia a faceren "beatboxing" coa gorxa, ou xente de diferentes lugares de África facendo rap na súa lingua nativa. É enorme, e podes rosar dicindo que tal cousa ou tal outra que escoitaches na radio é lixo... E, de moitos xeitos, é lixo. Pero a idea do hip-hop está moito máis viva hoxe en día e percorre todo o mundo. E non falamos de "street art", que parece medrar cada ano, con enormes competicións de murais en diferentes cidades de todo o mundo. É realmente difícil seguirlle o ritmo. É fantástico. Non é nostalgia realmente, é abraio. A xente sempre di "por que non fas un filme sobre o hip-hop hoxe?" Pero como o chamarías? É un tema demasiado amplo

Pero por exemplo en Nova York non hai máis graffiti nos trens. Ese era un soporte que desapareceu. Se miras no metro, o graffiti morreu. Xa non está alí. Puiden pórme nostáxico doadamente se quixésemos ir por aí. O verán do '80 foi unha das grandes ondas de "whole car1" en Nova York. Cada vez que ías coller o tren, había "whole cars" acabadiños de pintar. A única cousa que podería sinalar agora mesmo son as camionetas. Hai centos de camionetas con pezas frescas pintadas. Un lote delas están feitas cos artistas, non están "atacando" a camioneta. É bonito velas circular. É coma unha galería de arte vivente.

Algúns artistas de rúa que che entrasen polo ollo? Hai un artista, Gaia, a quen vou seguindo de cidade e cidade alá onde fai os seus murais. Chris Stain fixo moitos grandes traballos, tamén.

CINECLUBE DE COMPOSTELA

NOV
2014

ASOCIACIÓN

O Cineclub tenta ser unha asociación autoxestionada. Para iso, propoñemos unha aportación económica persoal de 5€/mes (3€ para estudantes e parados/as)
① cineclubedecompostela.blogaliza.org
facebook.com/cineclubedecompostela
@cineclubedecompostela@gmail.com

PROXECCIONS

Todos os mércores na Gentalha do Pichel (Santa Clara, 21. Santiago de Compostela)
Entrada de balde | Bono-axuda: 1€

5 DE NOVEMBRO

O Noso Home
(*O Nosso Homem*, Pedro Costa, Portugal, 2010, 23' / VOSG)
Sweet Exorcist
(*Sweet Exorcist*, Pedro Costa, Portugal, 2013, 30' / VOSG)

12 DE NOVEMBRO

Cando Chove
(*When It Rains*, Charles Burnett, EUA, 1995, 13' / VOSG)
O Holandés
(*Dutchman*, Anthony Harvey, EUA, 1967, 55' / VOSG)

19 DE NOVEMBRO

A canción carallllluda do doce
Sweetback
(*Sweet Sweetback's Baadasssss Song*, Melvin Van Peebles, EUA; 1971, 97' / VOSG)

26 DE OUTUBRO

Wild Style
(*Wild Style*, Charlie Aheam, EUA, 1984, 82' / VOSG)